

_____ 2023
L.Ș

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
CERCETARE ȘI DEZVOLTARE
COORDONAT
" 14 " martie 20 23

RAPORT ȘTIINȚIFIC

pentru anul 2022

privind executarea proiectului de cercetări științifice
Program de postdoctorat (2022-2023)

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Proiectul *Arhitectura juridică a mecanismelor naționale de ordine și securitate publică*,
cu cifrul nr. 22.00208.0807.11/PD I

Prioritatea Strategică IV. *Provocări societale*

termen de executare: 31 decembrie 2022

Rector

SAROV Igor
(nume, prenume)

(semnătura)

Consiliul Științific

STEPANOV Georgeta
(nume, prenume)

(semnătura)

Conducătorul proiectului (postdoctorand)

ERHAN Ianus
(nume, prenume)

(semnătura)

Chișinău 2023

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
CERCETARE ȘI DEZVOLTARE
Intrare Nr. 284
" 19 " 02 20 23

1. Scopul și obiectivele propuse spre realizare în cadrul proiectului în anul 2022

1. Scopul – analiza științifică a noțiunii, conceptelor și reglementărilor ce determină, caracterizează și influențează mecanismele naționale de ordine și securitate publică prin determinarea arhitecturii juridice specifice domeniului dat. În baza cercetărilor efectuate, cât și propriei experiențe, ne-am propus o analiză științifică a conceptelor de ordine și securitate publică, pentru a elucida elementele definitorii, cât și caracteristicile ce individualizează aceste noțiuni

Obiectivele de realizarea ale proiectului au fost următoarele:

1. Analiza aprofundată a doctrinei naționale și internaționale cu referință la conceptele de ordine și securitate publică, cât și a celor privind protecția și asigurarea drepturilor și libertăților omului în acest domeniu;

2. Extragerea elementelor definitorii și cu impact asupra arhitecturii juridice a mecanismelor naționale de ordine și securitate publică cu determinarea caracteristicilor proprii și distincte;

3. Integrarea propriilor viziuni, propuneri și recomandări în cadrul doctrinei naționale, cât și studiilor teoretico-practice asupra domeniilor supuse cercetării;

4. Atribuirea rolurilor tuturor actorilor implicați în proiectarea și construirea arhitecturii juridice a mecanismelor naționale de ordine și securitate publică; determinarea gradului de responsabilitate, cât și nivelului de implicare al acestora, al gradului de intervenție, caracteristica competențelor deținute, evaluarea și consacrarea rezultatelor în propunerile de dezvoltare instituțională;

5. Deducerea propriilor definiții, argumente și viziuni asupra viitorului domeniului de ordine și securitate publică, cât și respectare/protecție a drepturilor și libertăților omului în acest context;

6. Integrarea aspectelor teoretice cu cele practice privind conceptele de ordine și securitate publică, garantare a drepturilor și libertăților omului, gestionarea situațiilor de criză ce pot apărea în contextul ordinii publice, repartizarea competențelor și responsabilităților între autoritățile publice competente;

7. Determinarea factorilor dominanți ai impactului asupra stării de legalitate, statului de drept, protecției legale a persoanelor, ordinii de drept, ordinii sociale, ordinii și securității publice;

8. Extragerea aspectelor caracteristice ce determină statutul juridic al autorităților publice cu competențe în domeniul menținerii, asigurării și restabilirii ordinii publice cu formularea propunerilor legate de îmbunătățirea competențelor, cât și proceselor organizaționale și funcționale;

9. Consacrarea rezultatelor deduse în documentele de politici, cu înaintarea propunerilor de lege-ferenda, prin determinarea priorităților și perspectivelor de dezvoltare/schimbare ale domeniului supus cercetării.

2. Etapele în anul 2022:

1. Formularea ipotezelor de cercetare și stabilirea metodologiei de lucru;

2. Inventarierea și analiza tuturor actelor normative și surselor doctrinare cu referință la domeniul ordinii și securității publice, cât și respectării drepturilor și libertăților omului în acest context.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor:

• Acumularea și generalizarea informației din toate sursele disponibile;

• Elaborarea cadrului teoretic pentru realizarea proiectului de cercetare;

• Structurarea informației conform cadrului și structurii logice de realizare a proiectului;

- Sistemizarea tuturor prevederilor legale, inclusiv de ordin departamental ce alcătuiesc întreaga arhitectură juridică a domeniului supus cercetării, cât și analiza aprofundată a documentelor de politici naționale și sectoriale cu impact asupra ordinii și securității publice, cât și drepturilor și libertăților omului;
- Studiul doctrinei naționale și internaționale cât și analiza practicii și modelelor internaționale de organizare și funcționare a domeniului ordinii și securității publice;
- Evaluarea diferitor studii, sondaje, rapoarte, analize și referințe legate de domeniul ordinii și securității publice, cât și evaluarea impactului proceselor de reformă, reorganizare și dezvoltare instituțională realizate în ultimii ani asupra capacității autorităților publice/actorilor implicați în gestionarea domeniului supus cercetării.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor:

1. A fost formulată ipoteza de cercetare care se focusează pe relevarea conținutului arhitecturii juridice a mecanismelor naționale de ordine și securitate publică, prin analiza și conceptualizarea elementelor constitutive, cât și formelor de realizare.

2. A fost determinată metodologia de cercetare prin utilizarea mai multor metode, cum ar fi:

- metoda istorică, care se regăsește în conținutul lucrării prin prezentarea evoluției cercetărilor în domeniul arhitecturii juridice a mecanismelor de ordine și securitate publică;
- metoda logică (cuprinzând deducția, inducția, generalizarea, specificarea), utilizată în vederea interpretării și sistematizării cadrului normativ și a opiniilor doctrinare în domeniul investigat;
- metoda analizei sistemice (prin intermediul căreia au fost analizate fundamentele și noțiunile de bază distinctive pentru obiectul cercetării);
- metoda comparativă (aplicată atât pentru analiza cadrului normativ, cât și a opiniilor doctrinare din țară și de peste hotare);
- metoda statistică (utilizată în procesul evaluării datelor și informațiile culese de la actorii implicați în elaborarea arhitecturii juridice a mecanismelor de ordine și securitate publică);
- metoda studiului de caz (axată pe cercetarea unor spețe reale din practica judiciară în vederea elucidării unor particularități cu referire la fenomenul supus analizei);
- metoda analizei de conținut (totalitatea reglementărilor supuse cercetării);
- metodele de diagnostic (studiul diferitor sondaje, chestionare, analiza documentelor de politici publice);
- metoda prospectivă (aplicată în vederea identificării celor mai eficiente căi de îmbunătățire a sistemului de elaborarea arhitecturii juridice a mecanismelor de ordine și securitate publică);
- metoda analizei sintetice, care se dovedește a fi indispensabilă în procesul de formulare a concluziilor și recomandărilor.

3. Teza a fost structurată și corespunde direcției de cercetare determinate, metodologiei utilizate, cât și scopului și obiectivelor proiectului de cercetare, fiind împărțită în 5 capitole distincte, și anume:

- I. Analiza teoretică a noțiunilor și caracteristicilor conceptuale ale noțiunilor de ordine și securitate publică;
- II. Determinarea reglementărilor specifice domeniului ordinii și securității publice;

- III. Corelația documentelor de politici publice cu arhitectura juridică a mecanismelor naționale de ordine și securitate publică;
- IV. Componentele distincte ale domeniului ordinii și securității publice – instituțional și funcțional;
- V. Dezvoltarea domeniului ordinii și securității publice prin prisma arhitecturii juridice.

4. Acumularea și generalizarea informației a reprezentat activitatea cu care a debutat cercetarea, reprezentând elementul fundamental în ceea ce privește identificarea direcțiilor și perspectivelor de cercetare. În cadrul acestei activități au fost acumulate diverse surse (naționale și internaționale) care caracterizează arhitectura juridică a mecanismelor de ordine și securitate publică. Astfel, masivul bibliografic îl formează cercetările doctrinare, empirice și cazuistice din țară și de peste hotarele țării, fiind împărțite în următoarele categorii:

- manuale, monografii, note de curs (60);
- articole publicate în revistele de specialitate din țară și de peste hotare (52);
- reglementări internaționale (10);
- reglementări naționale (58);
- studii, rapoarte, note informative (32);
- resurse web (49).

5. Au fost analizate și cercetare documentele de politici naționale, atât cele adoptate recent, cât și cele adoptate în anii trecuți. La fel, au fost analizate documentele de politici publice din România care determină cele mai importante aspecte ale conceptului ordinii și siguranței publice.

6. Ce ține de actele normative supuse cercetării și analizei aprofundate au fost determinate de aspectele ce caracterizează arhitectura juridică națională, începând de la legea supremă – Constituția Republicii Moldova, ulterior legile dedicate domeniului, continuând cu Hotărârile de Guvern ce vin să pună în aplicare reglementările legale și finalizând cu actele normative ale MAI și IGP (ordine, dispoziții, instrucțiuni).

5. Rezultatele obținute:

- ❖ manuscrisul tezei este realizat în volum de 60 %;
- ❖ ipoteze de cercetare formulate și metodologie de lucru determinată;
- ❖ informație structurată, cadrul logic și structura tezei de doctor habilitat stabilită;
- ❖ participarea la 5 foruri științifice de specialitate internaționale și naționale;
- ❖ publicarea a 6 rapoarte la foruri științifice internaționale de specialitate;
- ❖ publicarea a 3 articole în ediții științifice internaționale;
- ❖ publicarea a 4 articole în ediții științifice naționale;
- ❖ elaborarea monografiei conexe temei de cercetare postdoctorală „Drepturile și libertățile omului în contextul ordinii și securității publice”.

6. Publicațiile la tema tezei de DH:

Articolele științifice din revistele din Republica Moldova:

1. Protecția drepturilor și libertăților omului de către Poliție, în „Revista națională de drept”, publicație periodică științifico-practică Nr. 1 (247), anul 23 (2022), pp. 76-89.
2. Esența Poliției prin prisma competențelor de ordine și securitate publică, în „Revista națională de drept”, publicație periodică științifico-practică Nr. 1 (248), anul 23 (2022), pp. 247-

- 260.
3. Sistemul organizațional al domeniului de ordine și securitate publică, în Legea și viața, publicație științifico-practică, Nr. 07-08 (367-368), iulie-august 2022, pp. 65-82.
 4. Protecția drepturilor omului în cadrul menținerii și asigurării ordinii și securității publice, prezentat în cadrul Conferinței științifice internaționale „Prezentul și viitorul ordinii juridice și a drepturilor omului. De la provocări sociale, etice și juridice la oportunități de dezvoltare și cooperare”, 17-18.06.2022, în revista „Supremația Dreptului” Nr. 1, anul 7, (2022), pp. 87-100.

Articolele științifice din revistele incluse în baze de date internaționale și recunoscute în alte țări în calitate de publicații științifice:

1. Current Challenges to public order and security/Provocări actuale la adresa ordinii și siguranței publice, în Revista internațională “Cogito”, vol. XIV, no.2/June 2022, Bucharest, 2022, ISSN 2068-6706, pp 30-51.
2. International mechanisms for the protection of human rights in the context of public order and security (part I)/Mecanisme internaționale de protecție a drepturilor omului în contextul ordinii și securității publice (partea I), în revista internațională „Studia Securitatis Journal”, Volume XVI, No. 2/2022, Universitatea “Lucian Blaga” din Sibiu, ISSN: 2821-5966, pp. 143-154.
3. Restrângerea drepturilor și libertăților omului în contextul ordinii și securității publice, publicat în revista lunară de doctrină și jurisprudență „Universul Juridic”, București, Nr. 11/2022, Noiembrie, ISSN 2393-3445, pp. 103-122

Monografiile publicate:

„Drepturile și libertățile omului în contextul ordinii și securității publice”

Tezele și articolele publicate ale comunicărilor științifice prezentate la congrese, simpozioane, conferințe științifice și alte manifestări științifice:

1. Asigurarea dreptului la libertatea întrunirii în contextul ordinii și securității publice, în Materialele conferinței științifico-practice internaționale „Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală”, Chișinău: CEP USM, 2022. – 531 p. pp. 178-190.
2. Integrarea drepturilor omului în programele de instruire și pregătire profesională polițienești, în culegerea Conferinței științifico-practice internaționale “Teoria și practica administrării publice”. Ediția a 26-a, 20 mai 2022, Chișinău. Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 527-533. ISBN 978-9975-3542-3-3.
3. Mecanisme și instrumente de monitorizare a activității Poliției, în culegerea Conferinței științifico-practice internaționale „Teoria și practica administrării publice” Ediția a 26-a, 20 mai 2022, Chișinău. Chișinău: CEP USM, 2022, pp. 242-249. ISBN 978-9975-3542-3-3.
4. Respectarea și protecția drepturilor omului în contextul restabilirii ordinii publice, prezentat în cadrul Conferinței științifico-practice a Ombudsmanului “Instituția Carabinierilor între prezent și viitor”, iulie 2022, publicat în Buletinul informativ, Ediție specială, pp. 4-11.
5. Protecția drepturilor omului în cadrul menținerii și asigurării ordinii și securității publice, prezentat în cadrul Conferinței științifice internaționale „Prezentul și viitorul ordinii juridice și a drepturilor omului. De la provocări sociale, etice și juridice la oportunități de dezvoltare și cooperare”, 17-18.06.2022, în revista „Supremația Dreptului” Nr. 1, anul 7, (2022), pp. 87-100.

6. Dezvoltarea domeniului ordinii și securității publice prin prisma angajamentelor de integrare europeană ale Republicii Moldova, prezentat în cadrul Conferinței naționale cu participare internațională „Tranziția Republicii Moldova la standardele europene de ordine și securitate publică” publicat în culegerea de articole: European integration through the strengthening of education, research, innovations in Eastern Partnership Countries. Ediția 2, 16-17 mai 2022, Chișinău: 2022, pp. 131-140.

7. Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală

8. Diseminarea rezultatelor proiectului:

1. Conferința științifico-practice internațională „Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală”, Chișinău, 2022. – comunicare orală;
2. Conferința științifico-practică internațională “*Teoria și practica administrării publice*”. Ediția a 26-a, 20 mai 2022 – comunicare orală;
3. Conferința științifico-practică a Ombudsmanului “Instituția Carabinierilor între prezent și viitor”, iulie 2022 – comunicare orală;
4. Conferința științifică internațională „Prezentul și viitorul ordinii juridice și a drepturilor omului. De la provocări sociale, etice și juridice la oportunități de dezvoltare și cooperare” – comunicare orală.
5. Conferința națională cu participare internațională „Tranziția Republicii Moldova la standardele europene de ordine și securitate publică” – comunicare orală

9. Concluzii în limba română și engleză:

Astăzi este de actualitate deosebită cercetarea științifică a mecanismelor de respectare și protecție a drepturilor omului prin prisma domeniului de ordine și securitate publică. În acest sens, o abordare științifică transversală a provocărilor la adresa domeniului dat, a celor mai importante resurse doctrinare, cât și studii, rapoarte, analize constituie un factor determinant în cunoașterea aprofundată a acestuia, cât și înaintarea propunerilor de îmbunătățire/dezvoltare.

În contextul în care amenințările la adresa drepturilor omului, inclusiv cele garantate în cadrul ordinii și securității publice devin din ce în ce mai actuale, se pune presiune pe comunitatea internațională care are obligația, dar și angajamentul de a veni cu o reacție, de a găsi un răspuns la transformările sociale, economice, politice ce au loc în permanență, în sensul în care cadența cu care se schimbă procesele și fenomenele cu impact direct asupra drepturilor și libertăților omului este din ce în ce mai mare, iar răspunsul trebuie să fie neîntârziat.

Mecanismul de protecție a drepturilor omului se pune în aplicare în etape, consecvent și dedicat, astfel, în cât inițial comunitatea internațională este cea care acceptă și formalizează drepturile omului. Ulterior, latitudinea statelor este cea care determină incorporarea și statuarea prevederilor date în sistemul național de drept (arhitectura juridică națională). Totodată, garantarea acestora la nivel statului este necesară a nu fi doar declarativă, dar una asumată și responsabilă.

Iată de ce înțelegerea, punerea în aplicare și respectarea întocmai a mecanismelor internaționale cât și naționale de protecție a drepturilor omului este o garanție și o obligație primordială a statului, cât și un model incontestabil de activitate pentru toți cei responsabili de punerea în aplicare a prevederilor legale. În acest sens, drepturile și libertățile omului sunt realizate anume prin ansamblul/complexul de măsuri și activități de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice.

Astfel, este importantă stabilirea pe intern a procedurilor dedicate și clare ce determină arhitectura juridică a mecanismelor naționale de ordine și securitate publică. Totodată, cunoașterea acestora de către toți actorii implicați este una primordială. La fel, evaluarea și

îmbunătățirea cadrului legal al mecanismului național de ordine și securitate publică este o necesitate permanentă și un deziderat realizabil prin activități de cercetare științifică.

Today, the scientific research of the mechanisms of respect and protection of human rights through the prism of the field of public order and security is of special relevance. In this sense, a transversal scientific approach to the challenges of the given field, the most important doctrinal resources, as well as studies, reports, analyzes constitute a determining factor in its in-depth knowledge, as well as the submission of improvement/development proposals.

In the context in which threats to human rights, including those guaranteed in the framework of public order and security, are becoming more and more current, pressure is put on the international community, which has the obligation, but also the commitment, to come up with a reaction, to find a response to the social, economic, political transformations that take place permanently, in the sense that the cadence with which processes and phenomena with a direct impact on human rights and freedoms change is ever greater, and the response must be immediate.

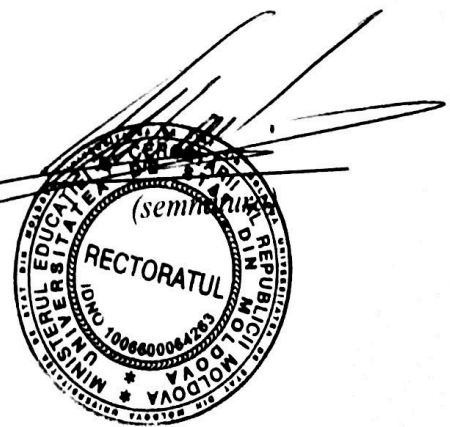
The mechanism for the protection of human rights is implemented in stages, consistently and dedicatedly, thus, initially the international community is the one that accepts and formalizes human rights. Subsequently, it is the latitude of the states that determines the incorporation and adjudication of the provisions given in the national legal system (national legal architecture). At the same time, their guarantee at the state level needs to be not only declarative, but assumed and responsible.

This is why the understanding, implementation and exact observance of international and national mechanisms for the protection of human rights is a guarantee and a primary obligation of the state, as well as an indisputable model of activity for all those responsible for the implementation of legal provisions. In this sense, human rights and liberties are achieved specifically through the set/complex of measures and activities to maintain, ensure and restore public order and security.

Thus, it is important to establish internally the dedicated and clear procedures that determine the legal architecture of the national public order and security mechanisms. At the same time, the knowledge of them by all the actors involved is essential. In the same way, the evaluation and improvement of the legal framework of the national mechanism of order and public security is a permanent necessity and a desirable achievable through scientific research activities.

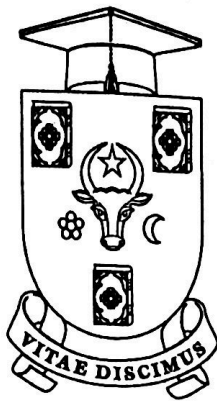
Conducătorul proiectului:

Erhan Ianuș, Doctor în drept, conferențiar universitar
(nume, prenume, grad, titlu științific)

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII AL
REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT
DIN MOLDOVA

MD-2009, mun. Chișinău
str. A.Mateevici 60
tel.: (+373) 22244821, fax: 22244248
www.usm.md, email: rector@usm.md

MINISTRY OF EDUCATION AND
RESEARCH OF
THE REPUBLIC OF MOLDOVA
MOLDOVA STATE UNIVERSITY

MD-2009, Chisinau
A.Mateevici str. 60
phone: (+373) 22244821, fax: 22244248
www.usm.md, email: rector@usm.md

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC al USM

01/285
07.01.23

EXTRAS
din proces-verbal nr.3
de la ședința din 27 ianuarie 2023
a Consiliului Științific al Universității de Stat din Moldova

Au fost prezenți: 11 membri din 15

Obiect de referință:

Aprobarea rapoartelor științifice anuale ale cercetătorilor antrenați în postdoctorat

În temeiul *Regulamentului de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.499 din 29 mai 2018 și a *Regulamentului instituțional de organizare și desfășurare a programelor de postdoctorat în cadrul USM*, adoptată la Ședința Senatului USM din 20.06.2018, se aprobă Raportul științific privind executarea proiectului de cercetări științifice în cadrul Programului de postdoctorat cu titlul *Arhitectura juridică a mecanismelor naționale de ordine și securitate publică*, cu cifrul 22.00208.0807.11/PD, elaborat de **Erhan Ianuș**, doctor în drept.

Președintele Consiliului Științific
profesor universitar

Secretar al ședinței

Georgeta Stepanov

Lilia Spînu

DEVIZUL DE CHELTUIELI PE ANUL 2022

Denumirea codurilor economice	Codul economic	Total	Inclusiv	
			Buget (resurse generale), mii lei	Cofinanțare mii lei
urse de studii a studenților autohtoni	281211	104,6	104,6	0
Deplasări de serviciu în interiorul țării	222710			
Deplasări de serviciu peste hotare	222720	19,5	19,5	0
Servicii de editare	222910	15,9	15,9	0
Servicii neatribuite altor aliniate	222990			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea altor materiale	339110			
Total		140,0	140,0	0

Rector/Directorul organizației

M. H.

(semnătura)

Șef Departamentul economico-financiar și achiziții

S. Prapic

(semnătura)

Contabil-șef

I. Iancu

(semnătura)

Conducătorul proiectului (postdoctorandul)

Ianuș Erhan

I. Erhan

(semnătura)

[Handwritten signature]